

Tezaur

Sorin Oanță-Marghitu

Este o împărăție domnită de năzuința de a topi lirele, coroanele, ducății, dublonii, groșii, denarii și toate celelalte monede care fumează pe străzi în pauzele ilegale doar pentru a-și contempla cu o uimire plină de învățături diversitatea scenelor și poveștilor povestite pe avers și revers. Este o împărăție tristă domnită de năzuința de a bate o singură monedă, care să fie multiplicată până când tezaurul acumulat va reflecta fidel lumea sărăcită, ca un morman murdar de monede identice în care copiii, nepoții, strănepoții noștri vor citi doar un număr, o greutate, o întrebare și un răspuns banal despre anii domniei unui sultan detectat în pădure. Dar oamenii din acest text încă trăiesc acel sentiment pe care lumea îl numește fericire. Este fericirea cănilor, ceștilor, paharelor, cupelor care, în ciuda privirii autoritare care le adună pe toate în categoria vaselor de băut, se mândresc cu toarta lor zveltă, cu piciorul elegant, cu umerii arcuți și cu decorul care le acoperă corpul. Iată, Fassolan are fundul ascuțit, corpul bitronconic și gâtul cilindric, care se rotește ca o turelă pe umeri. Este o formă rară, caracteristică olăriei care studiază în arhive. Iată cum toartele trase din buza Clorinelei poposesc pe umărul lui Glorrifian, colegul ei de birou, din a cărui pastă se înalță o proeminență agilă, perforată frumos. Amândoi compun un tip de vas care nu te lasă niciodată la greu. Iată, Leonardu este un bărbat frumos, al cărui umăr athletic îi susține gâtul înalt, decorat cu șiruri de impresiuni și linii scurte, paralele, incizate. Leonardu este un vas care muncește și fumează în birou și depozite, acasă și pe stradă, pe șantiere și în concediu. Iată, marginea lui Clorran este teșită spre interior, puțin deasupra umărului netezit cu grijă, din care sunt trase două proeminente oblice, mari, perforate vertical. Sunt trăsăturile stilistice ale unei forme aplecate peste gânduri, teorie, poezie. Iată, din corpul semisferic al Mirrielei se înalță Scorilio, frumos ca un gât lung, cilindric, cu marginea decorată prin impresiune cu buze rujate. Iată, diametrul gurii devine egal cu cel al fundului atunci când Claudian zâmbește. El zâmbește tot timpul din corpul elipsoidal care a mers de multe ori la apă. Iată, cum toți comisarii au aspectul unor flăcăi veșnici, a căror toamnă cu silueta de violoncel bătrân este completată cu un gât tronconic pe care sunt reprezentate trăsături ale feței umane. Chipiul le acoperă amfora feței care este frumos ornamentată cu două șiruri de triunghiuri dispuse opus pentru a forma în spațiul dintre ele un motiv în formă de „dinți de lup”. Cele două torți cu buton se unesc pe microfonul frontal. Partea dorsală a corpului a fost lustruită repetat, până a căpătat un aspect metalic. Este un tip de vas care bagă munca repertoriului în concediu forțat și selectează din ea doar părțile cu potențial de anchetă. Oamenii știu că această tipologie este departe de a fi obiectivă. Știu că varietatea formelor este redusă la câteva tipuri și că diferențele sunt nivelate din nevoia de a construi o tipologie relevantă care să nu cuprindă variante reprezentate de câteva vase. Oamenii sunt fericiți că această tipologie, departe de a stabili variante locale ale unei culturi unitare, scoate în evidență tocmai caracterul selectiv al publicării materialului rezultat în urma unor săpături restrânse, dezinteresate de genealogii ilustre, de ascendențe nobiliare, nomenclaturiste sau plebee. Totul se întâmplă aici, în acest spațiu expozițional în care vasele muncesc în birouri și depozite, în arhive și biblioteci și pe șantiere arheologice, plimbă hârtii pe coridoarele deschise de stăpâni, aruncă priviri viclene de gestionar și refuză să fie topite și adunate într-un tezaur murdar, ca un morman de pământ și monede identice, și refuză să fie grupate în seturi cu lutul înghețat într-o gamă economică de gesturi domestice, cât să confere puterii acel soi de pompă

veselă care însoțește militarul fanfaron. Oamenii încă se bucură unul de celălalt și sunt recunoscători bunului olar care le-a învârtit lutul pe roată și i-a modelat și împodobit atât de frumos, util, divers, personalizat, în formă de amfore, cești, căni, vase-askos, străchini și castroane, oale decorate sau nedecorate, vase de cărat lichide și de atârnat, pahare și cupe, vase de bucătărie și de stocat provizii.

Sorin Oan -Marghitu, Tezaur, *archaeology.ro*, 2018
http://archaeology.ro/Pdf/arheo_literatura/2018_SOM_Tezaur.pdf